

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 39/07-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. P. B. - A. C., B. B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. B., B. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 277/05 z 2. júna 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. P. B.- A. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2006 doručená sťažnosť JUDr. P. B. - A. C., B. B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. B., B. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 277/05 z 2. júna 2006, ktorou žiadal vydať nález toho znenia:

„1. Druhostupňovým rozsudkom odvolacieho Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. č. 43 Cob 277/05 z 2. 6. 2006 v spojení s prvostupňovým rozsudkom Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. č. 62 Cb 82/2002-145 z 10. 12. 2003 a konaním, ktoré predchádzalo vydaniu týchto rozsudkov, bol sťažovateľ JUDr. P. B. - A. C. (trvalým pobytom B. B.) poškodený tým, že bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu (ktoré garantuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd), základné právo konať pred súdom (ktoré garantuje čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) a základné právo na spravodlivé súdne konanie (ktoré garantuje čl. 6 ods. 1 medzinárodného Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach).

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje druhostupňový rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. č. 43 Cob 277/05 z 2. 6. 2006 a prvostupňový rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. č. 62 Cb 82/2002-145 z 10. 12. 2003 a vec vracia Okresnému súdu v Banskej Bystrici, aby o nej znovu konal a rozhodol“.

Z podanej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ ako navrhovateľ žalobou z 13. mája 2002 sa domáhal, aby okresný súd vydal rozsudok, ktorým určí, že výpoveď z nájmu nebytových priestorov z 3. októbra 2001, ktorú dal odporca ako prenajímateľ nebytových priestorov predchádzajúcemu nájomcovi, je neplatná a neplatnými sú i navrhovateľom

označené ustanovenia zmluvy o nájme nebytových priestorov z 23. mája 2000 v znení dodatku z 9. októbra 2000, ktorým bola odložená účinnosť nájomnej zmluvy na deň nasledujúci po dni právoplatnosti súhlasu mestského úradu s nájmom nebytových priestorov. Predmetom nájmu boli nebytové priestory nachádzajúce sa v nehnuteľnosti vo vlastníctve odporcu a účelom nájmu bolo prevádzkovanie kaviarne nájomcom. V priebehu trvania nájmu, avšak už po doručení výpovede z nájmu pôvodnému nájomcovi (z dôvodu zmeny akcionárskej štruktúry prenajímateľa), na základe ktorej začala dňom 1. novembra 2001 plynúť šesťmesačná výpovedná lehota, došlo k zmene v osobe nájomcu, keď na miesto pôvodného nájomcu nastúpil sťažovateľ, a to na základe písomnej zmluvy z 10. januára 2002 uzatvorenej medzi pôvodným nájomcom a sťažovateľom a so súhlasom prenajímateľa udeleným 27. marca 2002, v zmysle ktorej zmena v osobe nájomcu nastala k 1. februáru 2002. O podanej výpovedi z nájmu mal sťažovateľ v čase, keď sa stal novým nájomcom nebytových priestorov, vedomosť.

Okresný súd žalobu rozsudkom č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003 zamietol s odôvodnením, že nájomnú zmluvu považoval za absolútne neplatný právny úkon, keďže zmluva bola uzatvorená bez predchádzajúceho súhlasu mestského úradu, nemohlo dôjsť ani k zmene v osobe nájomcu, a preto nebolo možné žalobe nového nájomcu - sťažovateľa - vyhovieť. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, navrhol ho zmeniť a žalobe vyhovieť. Zmluvu o nájme nebytových priestorov považoval za platnú a následné závery okresného súdu preto za nesprávne.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 43 Cob 277/05 z 2. júna 2006 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil, keď sa stotožnil so závermi okresného súdu. Svoje rozhodnutie odôvodnil i tým, že sťažovateľovi neprináleží naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože žalobu podal až po zániknutí zmluvného vzťahu medzi ním ako nájomcom a odporcom ako prenajímateľom uplynutím výpovednej lehoty.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal na to, že rozsudky okresného súdu i krajského súdu neboli riadne odôvodnené, keď sa odvolací súd nijako nevysporiadal najmä s obsahom sťažovateľom predloženého rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

v inej veci, ktoré podľa názoru sťažovateľa obsahovalo argumentáciu použiteľnú i na jeho prípad, a nepripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. Ďalej sťažovateľ uviedol, že v konaní bolo porušené jeho právo na rovnosť účastníkov, súdy ho pri aplikácii práva diskriminovali a nemal možnosť vyjadriť sa k rozšírenému a pozmenenému druhostupňovému právnomu posúdeniu veci. Sťažovateľ považuje rozsudky súdov oboch stupňov za celkom zjavne neodôvodnené, nepreskúmateľné, ústavne nekonformné, ba až arbitrárne.

Rozsudok krajského súdu prevzal sťažovateľ 28. augusta 2006.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, t. j. právomoc ústavného súdu je iba subsidiárna. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na verejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

1. Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny, podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 14 ods. 1 paktu, a to rozsudkom okresného súdu č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003.

Vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003, pretože ochrany práv, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ mohol domáhať a aj sa domáhal podaním odvolania proti rozsudku, o ktorom rozhodoval krajský súd.

Preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tej jej časti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003, odmietol pre nedostatok právomoci.

2. Ústavný súd ďalej posudzoval z hľadiska namietaného porušenia práv sťažovateľa časť sťažnosti, v ktorej namieta porušenie svojich práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 43 Cob 277/05 z 2. júna 2006.

Sťažovateľ tvrdil, že rozsudkom krajského súdu došlo k zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tým, že rozsudok nebol riadne odôvodnený, keď sa krajský súd dôsledne nevysporiadal s jeho argumentáciou, nevyhovel jeho žiadosti o pripustenie dovolania proti svojmu rozhodnutiu, a preto považuje rozsudok krajského súdu za celkom zjavne neodôvodnený, nepreskúmateľný, ústavne nekonformný, ba až arbitrárny, a to najmä pokiaľ ide o záver o tom, že nájomná zmluva je neplatná a sťažovateľovi nesvedčí naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti výpovede z nájmu nebytových priestorov z 3. októbra 2001, ako aj o neplatnosti navrhovateľom označených ustanovení zmluvy o nájme nebytových priestorov z 23. mája 2000 v znení dodatku z 9. októbra 2000.

Krajský súd v rozsudku sp. zn. 43 Cob 277/05 z 2. júna 2006 k týmto otázkam uviedol:

«Podľa odvolacieho súdu navrhovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na podanom určovacom návrhu podľa ust. § 80 písm. c) OSP, ktorý podal na súde dňa 13. 5. 2002, t. j. po skončení zmluvného vzťahu s odporcom. Za preukázanie naliehavého právneho záujmu na podanom zápornom určovacom návrhu odvolací súd nepovažoval tvrdenie navrhovateľa, že výpoveď vzal len na vedomie, pretože chcel pokračovať v ďalšom nájme nebytových priestorov a tieto užívať po dobu uvedenú v nájomnej zmluve (10 rokov). Podľa názoru odvolacieho súdu, keď navrhovateľ vstúpil do zmluvného vzťahu s odporcom na základe zmluvy uzavretej s pôvodnou nájomníčkou V. K. v roku 2002, vedel, že zo strany odporcu bola daná nájomníčke výpoveď z nájmného vzťahu, ktorý mal byť ukončený do 30. 4. 2002, teda vedel aké je jeho postavenie v tomto vzťahu, pričom návrh na určenie

neplatnosti právnych úkonov podľa ust. § 80 písm. c) podal až dňa 13. 5. 2002 t. j. po ukončení zmluvného vzťahu s odporcom, a teda navrhovateľ nemal naliehavý právny záujem na podanom určovacom návrhu nielen v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa o jeho návrhu, ale tento u neho neexistoval už ani v čase podania samotného návrhu (13. 5. 2002). (...)

Napriek tomu, že už nepreukázanie naliehavého právneho záujmu je dôvodom na zamietnutie určovacieho návrhu podľa ust. § 80 c) OSP, odvolací súd sa zaoberal aj vecným preskúmaním dôvodov, z ktorých súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa.

(...) Podľa ustálenej judikatúry pojem „predchádzajúci súhlas“ sa vzťahuje k okamžiku uzavretia nájomnej zmluvy a nie k vzniku nájmu, t. j. dňa účinnosti nájomnej zmluvy. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa, že v danom prípade bol súhlas na užívanie nebytových priestorov udelený podľa ust. § 3 odseku 2 tretej vety zákona č. 116/1990 Zb., keďže Mesto B. B. o žiadosti podanej odporcom nerozhodlo do 15 dní od jej prijatia a pokiaľ rozhodlo dňa 24. 10. 2000 rozhodnutím o udelení súhlasu, rozhodlo duplicitne. Odvolací súd upriamuje pozornosť odvolateľa na to, že Mesto B. B. na žiadosť odporcu zo dňa 3. 5. 2000 o vydanie súhlasu na užívanie nebytových priestorov za účelom poskytovania služieb v exkluzívnej kaviarni nájomníčkou V. K. rozhodlo dňa 12. 5. 2000 o prerušení konania podľa ust. § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, a to z dôvodu, že prenájom nebytových priestorov sa týkal prevádzkovania exkluzívnej kaviarne A. C. za účelom poskytovania služieb, na čo podľa ust. § 3 odseku 2 zákona číslo 116/1990 Zb. sa vyžadoval súhlas orgánu obce, avšak uvedený účel užívania nebytových priestorov nebol v súlade so stavebným určením nebytových priestorov, čo Mesto B. B. posúdilo ako existenciu prekážky, nakoľko žiadateľ v žiadosti o udelenie súhlasu nedoložil rozhodnutie o zmene účelu využitia nebytových priestorov. (...) Fikcia upravená v ust. § 3 odseku 2, tretej vete zákona číslo 116/1990 Zb., podľa ktorej „pokiaľ orgán obce do 15 dní od prijatia žiadosti o veci nerozhodne, predpokladá sa, že súhlas bol udelený“, by platila len v prípade, ak by išlo o užívanie nebytových priestorov, ktorých účelom by bolo prevádzkovanie obchodu a služieb a tento v nájomnej zmluve dohodnutý účel nájmu by bol v súlade so stavebným určením prenajatých nebytových priestorov, pričom o žiadosti žiadateľa na udelenie súhlasu na prenájom týchto nebytových priestorov

by príslušný orgán obce nerozhodol v lehote 15 dní od prijatia žiadosti. O takúto situáciu sa však v danom prípade nejedná. (...) Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že k uzavretiu tejto nájomnej zmluvy nebol daný súhlas orgánu obce - Mesta B. B. Keďže táto nájomná zmluva bola uzavretá bez predchádzajúceho súhlasu orgánu obce, je neplatná (...).»

Takéto odôvodnenie rozsudku považuje ústavný súd za dostatočné a presvedčivé, ktoré dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkové relevantné otázky, ktoré namietal sťažovateľ ako nezodpovedané.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu týkajúcim sa otázky platnosti nájomnej zmluvy a existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti výpovede z nájmu nebytových priestorov z 3. októbra 2001, ako aj neplatnosti navrhovateľom označených ustanovení zmluvy o nájme nebytových priestorov z 23. mája 2000 v znení dodatku z 9. októbra 2000. Čo sa týka tejto otázky, ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02). Ani zo skutočnosti, že krajský súd nepripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, nemožno vyvodiť záver, že jeho rozhodnutím mohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa. Takýto postup by prichádzal do úvahy iba v prípade, ak by v danej veci išlo o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, teda spravidla rozhodnutie o otázke, ktorá nebola ešte súdmi vyšších stupňov v rozhodovacej praxi riešená. To netvrdí ani sťažovateľ, ktorý túto svoju námietku odôvodňuje iba tým, že podľa jeho názoru krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovateľ ďalej tvrdil, že rozsudkom krajského súdu došlo k zásahu do jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 14 ods. 1 paktu, a to najmä tým, že krajský súd porušil zásadu rovnosti účastníkov a pri aplikácii práva ho diskriminoval, keďže sa nemal možnosť vyjadriť k rozšírenému a pozmenenému druhostupňovému právnomu posúdeniu veci, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ako vyplýva z rozhodnutia krajského súdu, rozsudkom sp. zn. 43 Cob 277/05 z 2. júna 2006 bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 62 Cb 82/2002-145 z 10. decembra 2003 ako vecne správny, a to z dôvodov, na ktorých svoje rozhodnutie založil už okresný súd, čo krajský súd vo svojom rozhodnutí i zdôraznil. Pokiaľ krajský súd navyše k tomuto odôvodneniu doplnil i právny názor, v zmysle ktorého ďalším dôvodom pre potvrdenie prvostupňového rozsudku bolo i to, že sťažovateľ na požadovanom určení nemal naliehavý právny záujem, nešlo o prípad, v ktorom odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z iných právnych dôvodov, než z tých, ktorými odôvodnil svoje rozhodnutie už prvostupňový súd. Krajský súd sa vecou meritórne zaoberal, preto uvedeným postupom krajského súdu nemohlo dôjsť k odňatiu práva sťažovateľa konať pred súdom, a teda ani k porušeniu sťažovateľom namietaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 14 ods. 1 paktu. Preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2007